

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра філософії та міжнародної комунікації

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ННІ енергетики, автоматики
і енергозбереження
(Каплун В.В.)
_____ 2024 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри філософії та
міжнародної комунікації
Протокол № 13 від "16" травня 2024 р.
Завідувач кафедри
(Культенко В.П.)

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Теплоенергетика»
Гарант ОП
(Шеліманова О. В.)

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Філософія

Галузь знань 14 «Електрична інженерія»
Спеціальність 144 «Теплоенергетика»
Освітня програма «Теплоенергетика»
ННІ енергетики, автоматики і енергозбереження
Розробники: *доцент, кандидат філософських наук Горбатюк Т.В.*
(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни «Філософія»

(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>бакалавр</i>	
Спеціальність	<i>144 «Теплоенергетика»</i>	
Освітня програма	<i>«Теплоенергетика»</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	<i>екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	2	
Семестр	1	
Лекційні заняття	<i>15 год.</i>	<i>год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>15 год.</i>	<i>год.</i>
Лабораторні заняття	<i>- год.</i>	<i>год.</i>
Самостійна робота	<i>90 год.</i>	<i>год.</i>
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	<i>2 год.</i>	

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: надання знань з філософії як вищого теоретичного рівня світогляду, що віддзеркалює сутнісні характеристики буття людини, соціуму і природи та основні форми їх взаємодії, світоглядно-методологічна підготовка студентів, формування їх філософської культури як теоретичного підґрунтя університетського рівня підготовки спеціалістів та актуалізація національної свідомості майбутньої суспільної еліти.

Завдання: вивчення історії філософії та її органічної складової – історії української філософії, сприяння гуманізації освіти через засвоєння досягнень сучасної філософії, інформації про світ у цілому і ставлення людини до цього світу; вивчення комплексу принципів пізнання як загального методу пізнавальної діяльності; розвиток здібностей до логічного мислення, самостійного аналізу складних явищ суспільного життя, уміння пов'язувати загальнофілософські проблеми з розв'язанням завдань економічної теорії і практики. Цьому підпорядковане вивчення наступних розділів: "Вступ до філософії", "Історичні типи філософії", "Онтологія", "Гносеологія", "Соціальна філософія".

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

ІК1. Здатність розв'язувати складні загальні, спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері теплоенергетики або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів електричної інженерії і характеризується комплексністю та невизначеністю умов

загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

- повного терміну денної форми здобуття вищої освіти;
- скороченого терміну денної форми здобуття вищої освіти.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. <i>Історія світової філософії</i>														
Тема 1. Філософська пропедевтика. Сутність філософії, її роль у суспільстві	1	16	2	2			12							
Тема 2. Філософія Давнього світу та Середньовіччя	3	16	2	2			12							
Тема 3. Філософія Нового часу	5	15	2	2			11							
Тема 4. Некласична філософія XIX-XXI ст.	7	15	2	2			11							
Тема 5. Українська філософія	9	15	2	2			11							
Разом за змістовим модулем 1.		77	10	10			57							
Змістовий модуль 2. <i>Онтологія, гносеологія та філософія людини</i>														
Тема 6. Філософське вчення про буття та пізнавальні здатності людини	11	15	2	2			11							
Тема 7. Соціальна філософія: основні підходи до розуміння суспільства.	13	15	2	2			11							
Тема 8. Філософія техніки. Філософія релігії. Філософія права. Філософія економіки. Філософія політики. Філософія моралі	15	13	1	1			11							
Разом за змістовим модулем 2		43	5	5			33							
Усього годин		120	15	15			90							

3. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Філософська пропедевтика. Сутність філософії, її роль у суспільстві	2
2	Філософія Давнього світу та Середньовіччя	2
3	Філософія Нового часу	2
4	Некласична філософія XIX-XXI ст.	2

5	Українська філософія.	2
6	Філософське вчення про буття та пізнавальні здатності людини	2
7	Соціальна філософія: основні підходи до розуміння суспільства.	2
8	Філософія техніки. Філософія релігії. Філософія права. Філософія економіки. Філософія політики. Філософія моралі	1

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Філософська пропедевтика. Сутність філософії, її роль у суспільстві	12
2	Філософія Давнього світу та Середньовіччя	12
3	Філософія Нового часу	11
4	Некласична філософія XIX-XXI ст.	11
5	Українська філософія.	11
6	Філософське вчення про буття та пізнавальні здатності людини	11
7	Соціальна філософія: основні підходи до розуміння суспільства.	11
8	Філософія техніки. Філософія релігії. Філософія права. Філософія економіки. Філософія політики. Філософія моралі	11

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- реферати;
- інші види.

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.
- інші види.

7. Методи оцінювання.

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- реферати, есе;
- презентації та виступи на наукових заходах
- інші види.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3474>);

Горбатюк Т.В. Філософія. Методичні вказівки для студентів всіх спеціальностей. К. 2022. 45 с.

Причепій Є.М., Чекаль Л.А., Черній А.М. Філософія: посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Академія, 2003. – 576 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна

1. Андрущенко В., Михальченко М. Сучасна соціальна філософія. Курс лекцій. – К.: Генеза. -2016. -317 с.

2. Бичко А.К., Бичко І.В., Табачковський В.Г. Історія філософії: Підручник. – К.: Либідь, 2001. – 408 с.

3. Горьський В.С. Історія української філософії. Курс лекцій. – К.: Наук. думка, 2006.- 285с.

4. Гринів О. Історія української філософії / Олег Гринів. – Львів : Тріада плюс, 2015. – 302 с. – 978-966-486-190-5.
5. Гринів О. І. Філософія: курс лекцій для аспірантів / О. І. Гринів. – Львів : Тріада плюс, 2016. – 364 с. – 978-966-486-194-3.
6. Дулуман Є.К. Філософська пропедевтика: Курс лекцій. – Донецьк: «Наука і освіта», 2008. – 180 с.
7. Кульчинський О. Основи філософії і філософських наук. – Мюнхен – Львів, 2005.- 164с.
8. Петрушенко В. Л. Філософія : підручник / В. Л. Петрушенко. – 4-те вид., випр. і доп. – Львів : Магнолія, 2006. – 504. – 966-8340-38-8.
9. Поцюрко М. Філософія : навч.-метод. посіб. / Марія Поцюрко. – Львів : Сполом, 2014. – 276 с. – 978-966-665-970-8.
10. Синиця А. Аналітична філософія : монографія / Андрій Синиця. – Львів : ЛДУФК, 2013. – 303 с. – 978-966-2328-41-7.
11. Синиця А. Філософія : навч.-метод. посіб. /Андрій Синиця. –Львів : ЛДУФК, 2014. – 179 с. – 978-966-2328-69-1.
12. Сучасна зарубіжна соціальна філософія. Хрестоматія: Навчальний посібник. - К., 2016.
13. Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрямки. Хрестоматія: Навчальний посібник. - К., 2016.
14. Філософія: Навчальний посібник. / За ред. І.Ф.Надольного. -К., 2012.
15. Філософія. Навчально-методичний посібник для студентів НАУ стаціонарної форми навчання з усіх спеціальностей. – К.: Видавничий центр НАУ, 2004. – 45 с.
16. Філософія : навч. пос. / Л.В. Губерський [та ін.] ; за ред. І.Ф. Надольного. – Київ : Вікар, 2005. – 455 с.

Допоміжна

1. Андрущенко В.П., Михальченко М.І. Сучасна соціальна філософія – К., 2006.
2. Гадамер Г.-Г. Істина і метод: Пер. з нім. О.Мокровольського, М. Кушніра – К. : Юніверс, 2000. – Т.1. – 464 с., Т.2. – 478 с.
3. Горський В.С. Історія української філософії. Курс лекцій. – К., 2006.
4. Г'юм Д. Трактат про людську природу: Спроба запровадження експеримент. методу міркувань про об'єкти моралі / За ред. та передм.Е.К.Мосснера; 3 англ пер.П.Насада. – К. : Вид.дім “Всесвіт”, 2003 . – 552 с.
5. Гоббс Т. Левіафан / Пер. з англ. – К., Дух і Літера, 2000 – 606 с.
6. Гьосле В. Практична філософія в сучасному світі / Пер. з нім., примітки та післямова Анатолія Єрмоленка. - К.: Лібра, 2003 – 248 с.
7. Історія філософії України. Підручник./М.Ф.Тарасенко, М.Ю.Русин І.В.Бичко та ін – К., 2004.
8. Історія філософії України. Хрестоматія: Навчальний посібник./Упорядники: М.Ф.Тарасенко, М.Ю.Русин І.В.Бичко та ін. – К., 2013.

9. Йонас Г. Принцип відповідальності. У пошуках етики для технологічної цивілізації. Пер. з нім. А.Єрмоленка . - К. : Лібра, 2001. – 400 с.
10. Кант І. Критика практичного розуму / Пер. з нім., прим. та післямова І.Бурковського; наук.ред. А.Єрмоленко - К.: Юніверс, 2004. - 240 с.
11. Кант І. Критика чистого розуму / Пер. з нім. та приміт. І.Бурковського. – К.: Юніверс, 2000. – 504 с.
12. Кульчицький О. Основи філософії і філософських наук. – Мюнхен-Львів, 1995.
13. Нестеренко В.Г. Вступ до філософії: онтологія людини: Навчальний посібник для студентів вузів. – К., 1995.
14. Ніцше Ф. Так казав Заратустра. Жадання влади: Пер. з нім. – К.: Основи: Дніпро, 1993. – 414 с.
15. Федів Ю.О., Мозгова Н.Г. Історія української філософії. –К., 2001.
16. Філософія: Підручник/Керів. авторського колективу І.В.Бичко. – К., 2001.
17. Філософський енциклопедичний словник. – К., 2002.

Інформаційні ресурси

1. Філософія як історія філософії: підручник / І. В. Бичко та ін.; за ред. В. І. Ярошовця. – К.: ЦУЛ, 2010. – 648 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://culonline.com.ua/Books/Filosofiya_Bichko_druk.pdf#toolbar=0
2. Філософія. Кредитно-модульний курс: навчальний посібник / за ред. Р. О. Додонова, Л. І. Мозкового. – К.: ЦУЛ, 2009. – 456 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://culonline.com.ua/Books/fILOSOFIYA%20KMK-Mozgoviy.pdf#toolbar=0>
3. Основи філософських знань. Філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство: підручник / М. І. Горlach та ін. – К.: ЦУЛ, 2008. – 1028 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://culonline.com.ua/Books/Osnov_filosof_Gorlach.pdf#toolbar=0
4. Введение в философию. Кредитно-модульный курс (учебно-методическое пособие для студентов-заочников) / под. ред. Л. Н. Никитина. – К.: ЦУЛ, 2008. – 272 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://culonline.com.ua/Books/Vvedenie_v_filosof-Nikitin.pdf#toolbar=0
5. Губар О. М. Філософія: інтерактивний курс лекцій: навчальний посібник / О. М. Губар – К.: ЦУЛ, 2007. – 416 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://culonline.com.ua/Books/Filosofia-Gubar.pdf#toolbar=0>
6. Подольська Є. А. Філософія: підручник / Є. А. Подольська. – К.: Фірма «Інкос», ЦУЛ, 2006. – 704 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://culonline.com.ua/Books/Filosofia-Podolska.pdf#toolbar=0>
6. <http://www.filosof.com.ua/links.htm>
7. <http://www.psylib.kiev.ua/>
8. <http://www.osvita.org.ua/iresource/?cmd=cat&num=4&ctg=59>